

Ontwerp Beleidskader Duurzame opwek boerderijmolens op land

September 2022

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Huidig ruimtelijk kader	4
2.1. Begrippen	4
2.2. Omgevingswet	5
2.3. Ecologie - Wet natuurbescherming	5
2.4. Activiteitenbesluit	5
2.5. Erfgoedwet	5
2.6. Provinciaal beleid	6
2.7. Gemeentelijk beleid	6
2.8. Omgevingsvisie	6
2.9. Beeldkwaliteitsplan Bebouwing Buitengebied	7
2.10. LandschapOntwikkelingsPlan	7
2.11. Beleid in andere gemeenten	7
3. Afwegingen en voorwaarden	8
3.1. Afwegingen	8
3.2. Uitgangspunten	9
3.2.1. Energieplan	9
3.2.2. Landschapsinpassingsplan	9
3.3. Voorwaarden	9
3.3.1. Natura 2000 gebieden, weidevolgelgebieden, ganzenfourangeergebieden	10
3.3.2. Ashoogte	10
3.3.3. Beeldkwaliteit boerderijmolen	10
3.3.4. Bouwvlak	11
3.3.5. Beeldkwaliteit landschap	11
3.3.6. Beeldkwaliteit cultuurhistorie	12
3.3.7. Voorwaarden ecologie	12
3.3.8. Omgevingseffecten	12
3.3.9. Opruimplicht	13
3.3.10. Circulariteit	13
3.3.11. Innovatie	13
4. Vergunningproces	14
Bijlagen	15
Bijlage 1. Raadsinformatiebrief	15
Bijlage 2. Overzicht beleid gemeenten in Food Valley	18
Bijlage 3. Visiekaart vijf parels	24

1. Inleiding

In deze notitie staat het beleidskader voor het plaatsen van kleine windmolens (verder genoemd boerderijmolens¹) op een bouwvlak van een bedrijf buiten de bebouwde kom (buitengebied). Dit beleidskader is een bouwsteen van en wordt integraal opgenomen in het beleidskader “grootschalige opwek wind op land”. Het laatste beleidskader wordt nog opgesteld.

De gemeente heeft in 2019 de Routekaart energieneutraal Nijkerk 2050 vastgesteld. Een uitwerking hiervan is de Transitievisie warmte (2021). In deze visie worden vier sporen onderscheiden om woningen aardgasvrij te maken. Sporen 1 en 2 gaan over aansluiten van woningen op een warmtenet. Woningen voorzien van warmtepompen en all-electric maken is spoor 3. Tot slot wordt met spoor 4 ruimte geboden aan lokale ondernemers en bewoners in het buitengebied om zelf duurzame energie op te wekken. Het opwekken van elektra met een boerderijmolen is een voorbeeld hiervan.

De basis onder dit beleid is onder andere de ontwerp-omgevingsvisie, routekaart Energieneutraal 2050, bestemmingsplan buitengebied, Beeldkwaliteitsplan, LOP. De landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden zijn belangrijk in Nijkerk. Deze waarden variëren per locatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het huidige ruimtelijk kader beschreven.

Vervolgens worden in hoofdstuk 3 de voorwaarden beschreven waaronder boerderijmolens worden toegestaan in het buitengebied. Het vergunningstraject is beschreven in hoofdstuk 4.

In bijlage 1 is de raadsbrief opgenomen met een evaluatie van de inventarisatieronde onder belangenorganisaties en ondernemers. Bijlage 2 geeft een overzicht van het beleid voor boerderijmolens in omliggende gemeenten. Tot slot is in bijlage 3 een kaart weergegeven met de parels van Nijkerk.

¹ De term ‘boerderijmolens’ sluit het toestaan van deze molens binnen het bouwvlak van niet-agrarische bedrijven niet uit.

2. Huidig ruimtelijk kader

De beschrijving van het huidige kader in hoofdstuk 2 vormt de basis voor de afweging in hoofdstuk 3 om boerderijmolens in het buitengebied onder voorwaarden toe te staan. De gemeente heeft tot nu toe nog geen beleid ontwikkeld voor de beeldkwaliteit van boerderijmolens in het buitengebied. In dit beleidskader wordt deze beeldkwaliteit verwoord.

2.1. Begrippen

De begrippen die in dit beleidskader worden genoemd.

Buitengebied

Het buitengebied is het gebied waar het Bestemmingsplan buitengebied van toepassing is.

Bouwvlak

geometrisch bepaald vlak. Op deze gronden zijn bepaalde gebouwen en bouwwerken (geen gebouwen) volgens de regels uit het geldende bestemmingsplan toegelaten.

Boerderijmolen

een installatie of bouwwerk voor het opwekken van elektrisch of thermisch vermogen uit wind met een ashoogte van in principe maximaal 25 meter op of aansluitend aan het bouwvlak van een volwaardig bedrijf in het buitengebied.

Peil

de gemiddelde hoogte van het aan het bouwwerk aansluitende afgewerkt maaiveld.

Ashoogte

de hoogte gemeten vanaf het peil tot aan het middelpunt van de as waaraan de wieken zijn bevestigd.

Volwaardig bedrijf

Het bedrijf brengt producten en diensten voort met behulp van machines/apparaten. Dit op basis van een bedrijfsmatige en op de markt gerichte productie van materialen en levering van diensten. Deze productie en levering moet een significante bijdrage leveren aan de inkomensvorming. Daarnaast wordt nagenoeg de gehele arbeidsinzet aan het bedrijf besteed. Dit zijn de bedrijven zoals opgenomen in de bestemming 'Bedrijf - Landelijk' uit het bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2.

Volwaardig (aanverwant) agrarisch bedrijf

Het (aanverwant) agrarisch bedrijf brengt als specifieke vorm van een volwaardig bedrijf producten voort door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren. Dit op basis van een bedrijfsmatige en op de markt gerichte productie of leveren van diensten. Deze productie en diensten moeten een significante bijdrage leveren aan de inkomensvorming. Daarnaast wordt nagenoeg de gehele arbeidsinzet aan het bedrijf besteed. Dit zijn de bedrijven zoals opgenomen in de bestemmingen 'Agrarisch', 'Agrarisch - Kwekerij', 'Agrarisch - Paardenhouderij', 'Agrarisch met waarden - Landschappelijke en natuurwaarden' en 'Agrarisch met waarden - Landschappelijke waarden' uit het bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2. NB. Landgoederen vallen onder deze laatstgenoemde agrarische bestemmingen.

Aanvrager

De rechtspersoon die voor, of namens, een volwaardig of volwaardig ((aanverwacht) agrarisch) bedrijf het verzoek tot realiseren van een boerderijmolen bij de gemeente indient.

Ondernemer

Een ondernemer besteedt nagenoeg de gehele arbeidsinzet aan een volwaardig ((aanverwant) agrarisch) bedrijf.

2.2. Omgevingswet

De gemeente is eerste aanspreekpunt en verantwoordelijk voor de afhandeling van aanvragen voor het plaatsen van boerderijmolens. De Omgevingswet is nog niet van kracht (planning 1 juli 2023). Deze wet gaat uit van ja, mits. Vooruitlopend op het van kracht worden van de Omgevingswet is in dit beleidskader bij de behandeling van een aanvraag het uitgangspunt: ja, mits. De 'mits' is uitgewerkt in voorwaarden waaronder boerderijmolens toegestaan worden (hoofdstuk 3). Vanuit ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden worden voorwaarden gesteld. Het plaatsen van een boerderijmolen is maatwerk.

2.3. Ecologie - Wet natuurbescherming

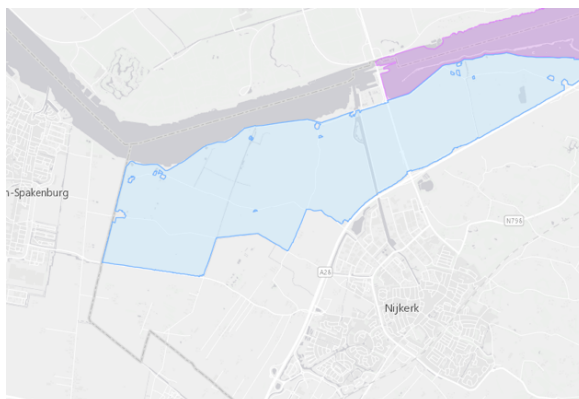
De Wet natuurbescherming heeft tot doel alle in het wild levende inheemse planten- en diersoorten te beschermen en te behouden. Bij elke aanvraag voor het plaatsen van een boerderijmolen zal per locatie gekeken worden of de Wet natuurbescherming van toepassing is. Dit door het aanleveren van een quick scan (oriënterend onderzoek). Wanneer de Wet van toepassing is, moet de initiatiefnemer een ontheffing aanvragen bij provincie Gelderland. Een aanvrager heeft altijd een zorgplicht voor beschermde soorten.

Natura 2000 gebied

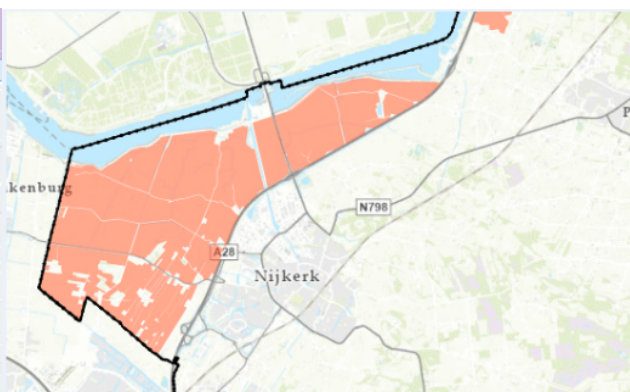
Een deel van de Polder Arkemheen is Natura 2000 gebied, blauw gekleurd in figuur 1.

Weidevogels en ganzenopvang

De rode gebieden in figuur 2 bestaan uit Natura 2000-, weidevogel- en ganzen fourangeergebieden.

Figuur 1. Natura 2000 gebied Arkemheen

Figuur 2. Natura 2000-, weidevogel- en ganzen fourangeergebied

2.4. Activiteitenbesluit

De aanvrager van een boerderijmolen moet rekening houden met enerzijds landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden en anderzijds met omgevingseffecten, zoals geluid, slagschaduw en hinder. Deze omgevingseffecten moeten passen binnen de meest actuele wettelijke normen (bijvoorbeeld in het kader van het Activiteitenbesluit en Wet milieubeheer). Dit wordt binnen de vergunningprocedure nagegaan.

2.5. Erfgoedwet

Het doel van de Erfgoedwet (2016) is onder andere gericht op het behoud van monumenten, archeologie en ander erfgoed op land en onder water. Samen met de nieuwe Omgevingswet maakt de Erfgoedwet een integrale bescherming van ons cultureel erfgoed mogelijk.

2.6. Provinciaal beleid

Met haar Beleidslijn windenergie staat provincie Gelderland kleine windmolens toe met een ashoogte tot 25 meter. Behalve in gebieden waar geen windmolens zijn toegestaan. Dit vanwege wettelijke beperkingen of provinciaal beleid. In de beleidslijn windenergie van provincie Gelderland staat dat (kleine) windturbines niet toegestaan zijn in weidevogel- en rustgebieden voor winterganzen. Voor deze vogelsoorten is het behoud van het open gebied belangrijk. Op grond van de Gelderse Omgevingsverordening (juli 2022) zijn nieuwe windmolens niet toegestaan in weidevogelgebied. De provincie geeft gemeenten de ruimte een beleidskader vast te stellen voor boerderijmolens met een elektrisch vermogen minder dan 5 MW (Elektriciteitswet 1998).

2.7. Gemeentelijk beleid

In het huidige bestemmingsplan voor het buitengebied van gemeente Nijkerk (bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2), staat dat buiten het bouwvlak geen windmolens zijn toegestaan.

In dit bestemmingsplan wordt een windmolen aangemerkt als 'bouwwerk, geen gebouw zijnde'. Voor het plaatsen van een windmolen is een omgevingsvergunning nodig. Binnen het bouwvlak is een maximale bouwhoogte van 10 meter opgenomen voor 'overige andere bouwwerken'. In de agrarische bestemmingen is de maximale hoogte 12 meter.

2.8. Omgevingsvisie

In de Omgevingsvisie worden vijf cultuurhistorische waardevolle gebieden, zogenoemde 'parels' onderscheiden.

Het gaat om: 1. de historische binnenstad van Nijkerk; 2. de polder Arkemheen; 3. landgoed Hoevelaken; 4. buurtschap Appel; en 5. landgoed en lint Slichtenhorst.

In de ontwerp Omgevingsvisie Nijkerk 2040 staat op pagina 70:

"Ook het landschap om de parels heen is van belang. Het landschap biedt namelijk de context van de parel en vertelt het verhaal van de parel. Wij overwegen in het omgevingsplan de daarvoor in aanmerking komende parels als stadsgezicht en/of cultuurhistorische landschappen te beschermen. Dit doet wij vanwege de schoonheid, de onderlinge ruimtelijke of structurele samenhang van de samenstellende onroerende zaken of hun wetenschappelijke of cultuurhistorische waarde. Het kan hier bijvoorbeeld ook gaan om aantasting van de groenaanleg en (water)structuren die onderdeel uitmaken van de te beschermen karakteristieken van het beschermd gezicht. Op deze wijze voorkomen wij dat afbreuk wordt gedaan aan de parels van ons cultuurhistorisch erfgoed. De parels staan met 'naam en begrenzing' op de Visiekaart, pagina 68 (redactie: bijlage 4) aangegeven. De Omgevingswet biedt onze gemeenteraad de bevoegdheid instructies mee te geven aan locaties in het omgevingsplan om de genoemde parels in het omgevingsplan te voorzien van een extra beschermde status."

Ook staat op pagina 141:

"Nijkerk heeft een rijke historie met landgoederen en monumentale gebouwen, echter zijn er (nog) geen beschermde stads-/dorpsgezichten benoemd. Wel zijn er de al eerder genoemde cultuurhistorische waardevolle parels (zie paragraaf 4.2.1 (redactie zie tekst hierboven)) die wij ook op onze Visiekaart op pagina 68 hebben aangegeven. Het gaat om de historische binnenstad van Nijkerk, de polder Arkemheen, landgoed Hoevelaken, het buurtschap Appel en het landgoed en bebouwingslint Slichtenhorst. Binnen de gebiedsprofielen krijgen deze parels specifiek de aandacht met de ontwikkelingsmogelijkheden in het perspectief.

Daarnaast staat op pagina 76 in de visie: "Naast de plannen tot de ontwikkeling van zonnevelden en de bouw van enkele windturbines onderzoekt de gemeente ook de mogelijkheden om kleine windmolens op het erf van een boerderij in ons landelijk gebied toe te staan met een beperkte ashoogte. Het betreft kleine boerderijmolens met een lage ashoogte. Nadere keuzes over de mogelijkheden voor de plaatsing van kleine windmolens in de Gemeente Nijkerk worden gemaakt bij het vaststellen van het beleidskader wind.

2.9. Beeldkwaliteitsplan Bebouwing Buitengebied

In het Beeldkwaliteitsplan Bebouwing Buitengebied (2021) staan richtlijnen voor nieuwbouw, voor verbouw en sloop van gebouwen. In dit plan staat het behoud en het versterken van het landschap en cultuurhistorie centraal. In dit plan staan geen specifieke beeldkwaliteitseisen voor boerderijmolens.

2.10. LandschapOntwikkelingsPlan

Het landschapontwikkelingsplan (LOP, 2019) beschrijft vier landschapstypen: Polderlandschap, Slagenlandschap, Kampenlandschap, Jonge heideontginning. Per landschap zijn ontwerprijrichtlijnen beschreven. Het LOP bevat geen richtlijnen voor de beeldkwaliteit van boerderijmolens.

2.11. Beleid in andere gemeenten

De maximale as- en tiphoogte in de omliggende gemeentes en gemeentes in de FoodValley staan in tabel 1.

Gemeente	Ashoogte (m)	Maximale tiphoogte (m)
<i>Amersfoort</i>	Geen beleid	Geen beleid
<i>Barneveld</i>	35	50
<i>Bunschoten</i>	20	
<i>Ede</i>	30	
<i>Ermelo</i>	15	25
<i>Putten</i>	25 (ontwerp)	
<i>Rhenen</i>	Geen beleid	Geen beleid
<i>Scherpenzeel</i>		20
<i>Veenendaal</i>		20
<i>Wageningen</i>	Geen beleid	Geen beleid

Tabel 1. Maximale as- en tiphoogtes van boerderijmolens in omliggende gemeentes en in de regio Food Valley.

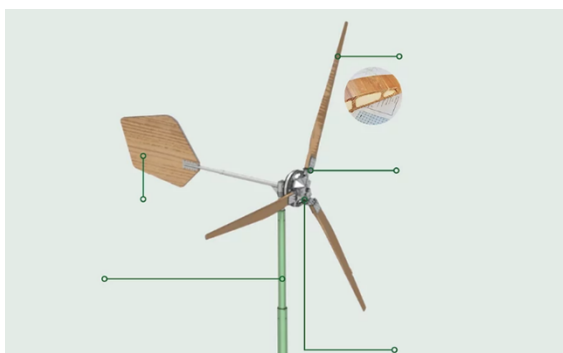
Uit de tabel 1 blijkt dat gemeenten geen eenduidig beleid hebben voor kleine boerderijmolens.

3. Afwegingen en voorwaarden

Na een oproep van de gemeente in de lokale media, hebben in mei 2022 negentien ondernemers in het buitengebied aangegeven interesse te hebben om binnen het eigen bouwvlak een kleine boerderijmolen te plaatsen. De meeste ondernemers hebben al zonnepanelen op het dak en willen met een boerderijmolen het bedrijf jaarrond energieneutraal maken.

Daarnaast zijn verschillende belangenorganisaties, zoals IVN, LTO, Coöperatief Agrarisch Natuur Collectief Veluwe, Stichting Natuur en Milieuzorg NW-Veluwe, gevraagd naar hun mening over kleine boerderijmolens binnen het bouwvlak van bedrijven in het buitengebied. De meningen van deze organisaties verschillen onder andere in het wel/niet toestaan van boerderijmolens in het buitengebied en in de voorwaarden vanuit ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Verder verschillen de organisaties van mening over de maximale hoogte van een boerderijmolen, het aantal boerderijmolens per bouwblok en in het opwekken van energie voor het bedrijf of ook voor naaste burens.

De meeste organisaties zijn het wel eens om eerst zonnepanelen op het dak te plaatsen en dan pas een boerderijmolen te plaatsen binnen het bouwvlak. Daarnaast vinden de meeste organisaties de beeldkwaliteit van boerderijmolens met houten wieken, slanke mast, kleine 'draaikop' en een windstaart meer aantrekkelijk dan andere type boerderijmolens. De organisaties verwijzen naar de 'aantrekkelijke' boerderijmolens die in de gemeente Putten staan, zie figuur 3 hieronder.

Figuur 3. Voorbeeld van een 'aantrekkelijke' boerderijmolen (bron: eazwind.com)

De Adviescommissie Omgevingskwaliteit (AOK) adviseert in november 2022 ten westen van A28 geen boerderijmolens toe te staan zonder eisen te stellen aan de beeldkwaliteit. Uitsluiting mag geen invloed hebben op de grote windturbines langs de A28. De AOK doet de suggestie dat (agrarische) ondernemers participeren in de twee windturbines.

De AOK adviseert om ten Oosten van de A28 de ashoogte afhankelijk te laten zijn van de jaarrond energiebehoefte van een bedrijf met een maximale ashoogte van 25 meter. De AOK geeft de suggestie om uit te gaan van een tiphoogte en niet van ashoogte. De AOK adviseert geen nieuwe landschapslijnen (bijvoorbeeld kleine boerderijmolens langs een weg) toe te voegen aan het landschap. Boerderijmolens moeten volgens AOK staan op of nauw aansluitend op het bouwvlak. Tot slot moet aan de begrippenlijst de definitie van een volwaardig (agrarisch) bedrijf toegevoegd worden.

In dit hoofdstuk staan de afwegingen (3.1.) om boerderijmolens toe te staan. Daarnaast worden de uitgangspunten (3.2.) en vervolgens de voorwaarden (3.3) beschreven waaronder het vergunnen van boerderijmolens in het buitengebied mogelijk wordt.

3.1. Afwegingen

In de *Routekaart Energieneutraal Nijkerk 2050* (2019) staat dat gemeente Nijkerk in 2050 energieneutraal is. Hoofddoelen vormen energie besparen en duurzame energie opwekken. Het doel van de *Transitievisie Warmte* (2021) is de gemeente aardgasvrij te maken. Dit door warmtenetten aan te leggen (spoor 1 en 2) of door woningen te laten verwarmen door warmtepompen of all-electric (spoor 3). In het buitengebied kan geen warmtenet aangelegd worden. De gemeente geeft bedrijven en inwoners in het buitengebied -onder voorwaarden- ruimte lokaal duurzame energie op te wekken (spoor 4).

Boerderijmolens wekken relatief weinig duurzame energie op in vergelijking met grote windturbines. Hierdoor dragen boerderijmolens in beperkte mate bij aan het halen van de doelen in de Routekaart Energieneutraal Nijkerk 2050.

Als voorbeeld

Ongeveer 100 boerderijmolens (ashoogte 25 meter, 0,05 MW (mega Watt)) leveren net zoveel MW als één grote windturbine (Enercon type: 137 EP5 E2: 5 MW, rotordiameter 147 meter, ashoogte 150 meter).

Een boerderijmolen heeft wel een meerwaarde op bedrijfsniveau. Verschillende ondernemers willen graag in aanvulling op zonnepanelen een boerderijmolen plaatsen om een jaarrond energieneutrale bedrijfsvoering te bereiken.

3.2. Uitgangspunten

De opwek van zonne- en windenergie zijn jaarrond complementair aan elkaar. Met een boerderijmolen kan een bedrijf de bedrijfsvoering jaarrond energieneutraal maken. Aan de andere kant kunnen boerderijmolens invloed hebben op de beeldkwaliteit van het landschap, op de kwaliteiten van het culturele erfgoed, op het welzijn van mensen en kunnen vogels en vleermuizen slachtoffer worden van een boerderijmolen.

Bij de behandeling van een aanvraag wordt uitgegaan van het 'ja, mits'-principe. Het bovenstaande vraagt om voorwaarden die lokaal toepasbaar zijn om de inpassing van boerderijmolens zo optimaal mogelijk te regelen. Een aanvrager heeft bij de aanvraag de plicht aan te geven of deze participatie met omwonende heeft gedaan.

Een aanvrager moet een energieplan en een landschapsinpassingsplan opstellen en overhandigen.

3.2.1. Energieplan

Een aanvrager moet met een energieplan aantonen op welke wijze het bedrijf, bedrijfsgebouwen en bedrijfswoning(en) jaarrond energieneutraal gemaakt kan worden.

Het energieplan geeft inzicht in:

- Het huidige energieverbruik
- De huidige opwek aan duurzame energie
- De toekomstige energiebehoefte
- Een onderbouwd voorstel voor toekomstige opwek en eventuele opslag van duurzame energie. Onderdeel van de onderbouwing is de terugverdientijd per duurzame opwek methode.
- Een voorstel voor de meest optimale locatie van een boerderijmolen binnen het bouwvlak gezien vanuit energieopbrengst

3.2.2. Landschapsinpassingsplan

Om de waarden van het buitengebied te behouden moet een aanvrager voor het plaatsen van een boerderijmolen een landschapsinpassingsplan opstellen.

Dit plan bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een locatie studie van de meest optimale locatie van een boerderijmolen binnen het bouwvlak, gezien vanuit de beeldkwaliteit, ecologie en cultureel erfgoed
- QuickScan naar de ecologische effecten van een boerderijmolen op beschermde soorten
- Impressie foto's van de meest optimale locatie
- Een schets van de plattegrond van het bouwvlak met de meest optimale locatie

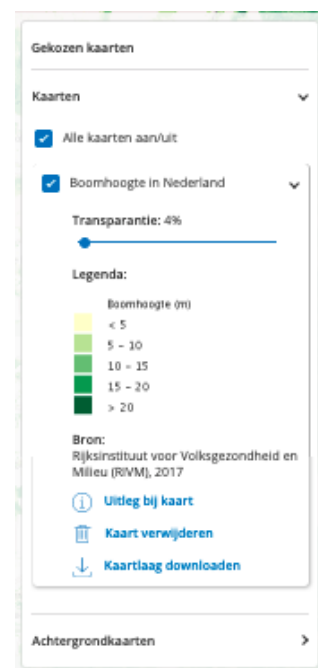
Uit het energieplan en het landschapsinpassingsplan komt de meest optimale locatie naar voren. Aan het plaatsen van een boerderijmolen zijn voorwaarden verbonden. Deze staan hieronder beschreven.

3.3. Voorwaarden

Op dit moment worden de zichtlijnen bepaald door gebouwen en bomen. In het buitengebied van Nijkerk zijn de bomen gemiddeld 15 meter hoog (zie figuur 4). Volgens het Bestemmingsplan buitengebied is de maximaal mogelijke hoogte van gebouwen/bouwwerken in het buitengebied 10 meter hoog. In de agrarische bestemmingen is de maximale hoogte 12 meter.

Figuur 4. Boomhoogtes in Nijkerk (Atlasleefomgeving.nl)

3.3.1. Natura 2000 gebieden, weidevolgelgebieden, ganzenfourangeergebieden

Het plaatsen van boerderijmolens in Natura2000 gebied, weidevolgelgebied en ganzenfourangeergebied wordt niet toegestaan. Dit vanwege de ecologische waarden en het open karakter van het gebied.

Alleen in de witte gebieden (zie figuur 2) zijn boerderijmolens toegestaan. Uitzondering is als een wit gebied geheel omgeven is door een Natura 2000 gebied. Dan zijn geen (boerderij)molens toegestaan.

3.3.2. Ashoogte

Voor een boerderijmolen wordt de ashoogte als maatgevend gebruikt. Volgens het beleid van de provincie mag de ashoogte maximaal 25 meter vanaf maaiveld zijn.

In principe is dit de maximale ashoogte in de gemeente Nijkerk. Alleen in die situaties waarbij de gemiddelde boomhoogte rondom een bouwvlak hoger is dan 25 meter mag een boerderijmolen met een ashoogte van maximaal 30 meter geplaatst worden. Een aanvrager moet dan wel rekening houden met extra voorwaarden opgelegd vanuit de provincie Gelderland.

In de witte gebieden in polder Arkemheen, zoals beschreven onder 3.3.1., zijn boerderijmolens toegestaan met een maximale ashoogte van 12 meter. Deze hoogte is gelijk aan de maximale hoogte in de agrarische bestemmingen.

3.3.3. Beeldkwaliteit boerderijmolens

Een boerderijmolen is in het landschap zichtbaar en heeft invloed op de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden van het buitengebied. Om deze waarden zoveel mogelijk te behouden, worden aan de beeldkwaliteit en functionaliteit van boerderijmolens voorwaarden gesteld.

Soorten windturbines.

Er zijn verschillende kleine windturbines te koop op de markt. Er is een onderverdeling te maken tussen een verticale en horizontale windasturbines (zie figuren 5 en 6).

Figuur 5. Verticale molen
(<http://www.vscsubsidies.nl/2013/02/22/nieuw-type-verticale-windturbine-voor-gezinnen/>)

Figuur 6. Voorbeeld horizontale molen (bron: google maps)

Voor het type met een verticale as (figuur 5) wordt de absolute hoogte als maatgevend gebruikt.

Een boerderijmolen met een horizontale as moet voldoen aan de volgende voorwaarden (zie figuur 3 en 6):

- 2 of 3 wieken
- 'Slanke' mast en askop
- Windstaart
- Eventueel extra voorwaarden vanuit ecologie

Voor de plaatsing van een windmolen (verticale as, zie figuur 5) op een gebouw wordt de maximale bouwhoogte op basis van het bestemmingsplan gehanteerd. In het buitengebied wordt in principe uitgegaan dat boerderijmolens op de grond geplaatst worden.

3.3.4. Bouwvlak

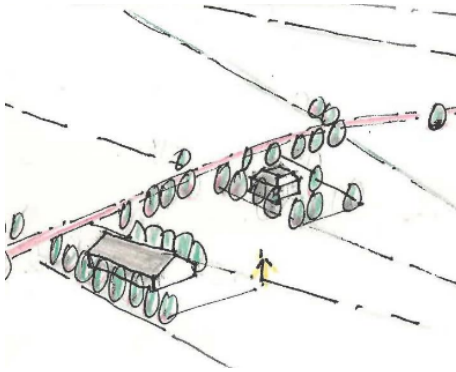
Met dit beleidskader wordt het toegestaan binnen het bouwvlak van een bedrijf maximaal één boerderijmolen te plaatsen.

Het kan voorkomen dat vanwege landschappelijke, ecologische of cultuurhistorische waarden het plaatsen van een boerderijmolen meer passend is buiten het bouwvlak. Dan mag dit op een afstand van maximaal 15 meter vanaf de grens van het bouwvlak. Dit om bouwwerken zoveel mogelijk te concentreren binnen of nauwsluitend aan het bouwvlak.

3.3.5. Beeldkwaliteit landschap

De verschijningsvorm van een boerderijmolen heeft een breder belang dan dat van de eigenaar van de boerderijmolen. Iedere voorbijganger wordt ermee geconfronteerd. De boerderijmolen zal duidelijk zichtbaar en waarneembaar zijn. Positief effect is dat door de zichtbaarheid van een boerderijmolens duidelijk is dat er een bijdrage wordt geleverd aan duurzaam omgaan met de energievoorraad. Een negatief effect voor de beeldkwaliteit is als er een overmaat aan boerderijmolens wordt toegestaan. Een voorbeeld is de wildgroei aan schotelantennes in een wijk.

Het buitengebied van Nijkerk heeft op verschillende plaatsen lange zichtlijnen met landschapselementen. Het is daarom belangrijk dat boerderijmolens landschappelijk ingepast worden. De initiatiefnemer stelt hiertoe een landschapsinpassingsplan op. In figuur 7 is een voorbeeld van boerderijmolen op het bouwvlak weergegeven.

Figuur 7. Voorbeeld boerderijmolen op bouwvlak (bron: <https://docplayer.nl/67812664-Landschappelijke-inpassing-kleine-windmolens-in-de-veenkolonien-en-het-noordelijk-zeekleigebied-piet-ziel-landschapsarchitect-bnt.html>)

3.3.6. Beeldkwaliteit cultuurhistorie

De gemeente Nijkerk kent verschillende soorten cultuurhistorisch erfgoed die bescherming genieten.

Monumenten

De plaatsing van een boerderijmolen bij of op een monument is maatwerk. Het plaatsen van een boerderijmolen bij of op een monument is alleen mogelijk als er een positief advies is verkregen van de Adviescommissie Omgevingskwaliteit en de deskundige van erfgoed, landschap en stedenbouw. Bij een rijksmonument moet de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed ook een positief advies geven.

Parels

In de parels landgoed Hoevelaken, buurtschap Appel en landgoed en lint Slichtenhorst (zie bijlage 3) mogen boerderijmolens geplaatst worden. Om de landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarden te beschermen is alleen plaatsing mogelijk als er een positief advies is verkregen van de Adviescommissie Omgevingskwaliteit.

3.3.7. Voorwaarden ecologie

In het buitengebied leven verschillende dieren die mogelijk hinder hebben van boerderijmolens. Naast (roof)vogels kunnen ook vleermuizen slachtoffer worden van boerderijmolens.

Een aanvrager moet een QuickScan laten uitvoeren naar de ecologische effecten van een boerderijmolen op beschermde soorten. Deze QuickScan maakt onderdeel uit van het landschapsinpassingsplan. Afhankelijk van de uitkomst van de QuickScan kunnen aanvullende voorwaarden opgelegd worden om het aantal slachtoffers te verminderen. Bijvoorbeeld 1 wiek zwart maken of de boerderijmolen voorzien een detectiesysteem. Met de laatste worden de wieken automatisch stilgezet als vogels en vleermuizen de boerderijmolen naderen.

Een aanvrager moet onderzoekers, die voor de gemeente onderzoek doen naar aanvaringsslachtoffers (vogels, vleermuizen en andere ecologische neveneffecten) van boerderijmolens, op het bedrijf toestaan.

Na 5 jaar wordt dit beleidskader geëvalueerd op ecologische neveneffecten.

3.3.8. Omgevingseffecten

Gezondheid en omgevingseffecten

Een boerderijmolen moet passen binnen geldende regels voor omgevingseffecten (zoals geluid, slagschaduw, schittering).

Participatie

Volgens de Omgevingswet (nog niet van kracht) heeft een aanvrager bij de aanvraag van een boerderijmolen de plicht aan te geven of deze participatie met omwonende heeft gedaan.

3.3.9. Opruimplicht

Initiatiefnemer heeft de plicht een boerderijmolen op te ruimen als deze geen energie meer produceert, bij einde levensduur of einde vergunningsduur. Een bedrijf mag alleen een nieuwe boerderijmolen plaatsen als de 'oude' boerderijmolen verwijderd en zoveel geupcycled wordt afgevoerd.

3.3.10. Circulariteit

Een boerderijmolen moet geupcycled kunnen worden. De voorkeur gaat uit naar boerderijmolens die samengesteld zijn met bio-based materialen en de componenten geupcycled kunnen worden. Boerderijmolens waarvan de wieken niet gerecycled kunnen worden (zoals wieken van composiet), zijn niet toegestaan.

3.3.11. Innovatie

De ontwikkeling van windmolens staat niet stil. De gemeente wil binnen dit beleidskader initiatiefnemers ruimte bieden te kiezen voor innovatieve boerderijmolens (figuur 8). Innovaties kunnen afwijken van een gangbare vorm van een boerderijmolen. In overleg met de aanvrager (maatwerk) kunnen specifieke voorwaarden opgelegd worden.

Figuur 8. Verticale as windmolen
(bron: <https://www.quietrevolution.com/>)

4. Vergunningproces

Situatie vóórafgaand aan dit beleidskader

Het realiseren van een boerderijmolen is op agrarische erven mogelijk binnen het bouwblok. Aanpassing van de regels kan dit mogelijk maken. Plaatsing van een boerderijmolen als in trede 1 van de ladder vraagt om een inpassingsplan en effectieve regeling en per aanvraag moet worden beoordeeld of een milieueffectrapport moet worden gemaakt.

Op dit moment wordt een uitgebreide vergunningprocedure gevolgd om het plaatsen van een boerderijmolen (tiphoogte meer dan 10 meter) te vergunnen. Het verlenen van een Wabo- vergunning duurt op dit moment 26 weken. Er is namelijk een zogenoemde ruimtelijke onderbouwing nodig om af wijken van de regels in het geldende bestemmingsplan. Onderdeel van de procedure is dat de gemeenteraad verzocht wordt een verklaring van geen bedenkingen af te geven.

Afhankelijk van de lokale omstandigheden kan natuurtoestemming nodig zijn voor het plaatsen van een boerderijmolen. Dit kan via twee sporen. De aanvrager kan het bevoegd gezag verzoeken binnen de Wabo procedure een Verklaring van geen bedenkingen aan te vragen bij de provincie. Of de aanvrager kan zelf de procedure doorlopen via de provincie. De aanvrager moet dan extra informatie bij de Wabo aanvraag toevoegen.

Een aanvrager mag pas gebruik maken van de Wabo vergunning nadat de provincie een positief besluit heeft genomen op de aangevraagde natuurtoestemming. De natuurtoestemming bij de provincie is een uitgebreide procedure (26 weken).

Situatie ná inwerkingtreding van dit beleidskader

Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt is het streven dit beleidskader in het Omgevingsplan te verwerken. Daarmee wordt het mogelijk om op basis van een reguliere procedure van 8 weken vergunning te verkrijgen. De vergunning kan enkel worden verleend als is voldaan uit de voorwaarden zoals gesteld in dit beleidskader

Bijlagen

Bijlage 1. Raadsinformatiebrief

Gemeenteraad van Nijkerk
Postbus 1000
3860 BA NIJKERK

Kolkstraat 27
3861 AK Nijkerk

Postbus 1000
3860 BA Nijkerk

Telefoon 14 033
www.nijkerk.eu

Handelsregister
32165156

Uw brief van		Ons kenmerk	1253013
Uw e-mailadres		Bijlage	
Datum	7 juli 2022	Behandeld door	S. Bleijerveld
Onderwerp	Kleine windmolens in het buitengebied	Team	Vakspecialisten

Geachte heer, mevrouw,

In uw vergadering op 4 november 2021 heeft Wethouder Dijksterhuis de volgende toezegging gedaan:

"uiterlijk juni 2022 te komen met een beleidskader wind, dat ook ingaat op kleine windmolens. Er zal brede participatie plaatsvinden en daarbij wordt ook actief gezocht naar initiatiefnemers voor kleine windmolens. In het voorstel aan de raad zal inzichtelijk gemaakt worden of er (a.) initiatieven zijn, (b.) of deze passen binnen het beleidskader en (c.) mocht dit niet zo zijn, hoe dit op een meer experimentele manier zou kunnen. Als bij het opstellen van het kader blijkt dat het niet haalbaar is, dan wordt de raad tijdig geïnformeerd."

Vanwege een zorgvuldige uitwerking van het coalitieakkoord en complicerende factoren als netcongestie wordt het beleidskader wind opgedeeld in een beleidskader duurzame opwek wind op land en een beleidskader kleine windmolens. De planning is het ontwerp- beleidskader kleine windmolens ter behandeling aan te bieden in uw vergadering in oktober 2022. Over de planning van het beleidskader duurzame opwek wind op land komen we bij u terug na het zomerreces.

In deze brief informeren wij u over de meningen van belangorganisaties zoals Stichting Natuur- en Milieuzorg Noordwest Veluwe, LTO, IVN, Coöperatief Agrarisch Natuur Collectief Veluwe over het plaatsen van kleine windmolens in het buitengebied. Ook informeren wij u over de wensen van negentien geïnteresseerde ondernemers voor het plaatsen van een windmolen op het eigen

bouwvlak. Tot slot informeren wij u over het opstellen van een beleidskader voor kleine windmolens in het buitengebied.

Wensen ondernemers

Negentien ondernemers geven na een oproep van de gemeente aan dat zij geïnteresseerd zijn in het plaatsen van een kleine windmolen op het eigen bouwblok. De meeste ondernemers hebben al zonnepanelen op het dak en willen de opwek van duurzame energie vergroten met een kleine windmolen. Ze verwijzen naar het beleid in de gemeente Putten. Daar mogen windmolens geplaatst worden met een tiphoogte van maximaal 25 meter. Eén ondernemer wil een windmolen met een ashoogte van 35 meter. Deze ondernemer produceert nu al meer energie dan nodig is voor een jaar rond energieneutrale bedrijfsvoering. Een paar ondernemers met een bedrijf in of aan de rand van Natura 2000 gebied Arnhemse Heide willen graag ook een kleine windmolen op het bouwblok plaatsen.

Meningen van belangenorganisatie

Uit gesprekken met verschillende belangenorganisatie voor natuur, milieu, landschap en landbouw blijkt dat één organisatie geen kleine windmolens in het buitengebied wil toestaan. Dit vanwege de beperkte bijdrage van kleine windmolens aan het realiseren van de doelen in de Routekaart Energieneutraal Nijkerk én de negatieve effecten van kleine windmolens op natuur, milieu, landschap, bewoners en recreanten.

De andere belangenorganisaties vinden dat kleine windmolens onder voorwaarden in het buitengebied geplaatst kunnen worden, behalve in (en soms rond) het Natura 2000 gebied.

De meeste organisaties vinden dat een kleine windmolen complementair moet zijn aan zonnepanelen op dak; eerst zonnepanelen op het dak leggen en dan een windmolen plaatsen.

De meeste geïnterviewden vinden een aantal windmolens in de gemeente Putten aantrekkelijk. Dit omdat deze windmolens uitgevoerd zijn met houten wieken en een windvaan. Deze windmolens lijken op vroegere windmolens, nodig voor het waterbeheer.

De belangenbehartigers zijn niet eensgezind over bijvoorbeeld de maximale hoogte van de windmolens en het aantal windmolens op een bouwblok. De hoogten lopen uiteen van 25 meter tiphoogte tot 35 meter ashoogte. De meningen over het aantal windmolens per bouwblok lopen uiteen van een tot meerdere molens. Achtergrond van deze meningen is dat de opwek van duurzame energie nodig is voor een jaar rond energieneutrale bedrijfsvoering of dat een windmolen ook energie produceert voor burelen of een buurt of als verdienmodel voor agrarische ondernemers in het buitengebied.

Over het wel of niet toestaan van kleine windmolens in de polders het lint van Slichtenhorst en buurtschap Appel zijn de meningen enigszins verdeeld. Dit vanwege het behouden van de landschappelijk en cultuurhistorische waarden. Maatwerk in het vergunningproces wordt vaak genoemd. Dit om de landschappelijk, cultuurhistorische en ecologische waarden te borgen. Meerdere geïnterviewden geven aan dat gemeente kennis moet hebben over mogelijk 'slachtoffers' (vogels en vleermuizen) van kleine windmolens.

Beleidskader

Op grond van het huidige Bestemmingsplan buitengebied zijn de regels voor het vergunnen te beperkt om een kleine windmolen te plaatsen op het eigen bouwblok. Om dit wel mogelijk te maken bereiden wij een ontwerp-beleidskader voor kleine windmolens voor. Een concept versie van dit kader willen we

bespreken met de ondernemers en de belangenorganisaties uit de inventarisatieronde. Vervolgens wordt dit kader ter behandeling aangeboden in uw vergadering van oktober 2022.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,
de secretaris,

de burgemeester,

de heer D.J. van Huizen

de heer mr. drs. G.D. Renkema

Bijlage 2. Overzicht beleid gemeenten in Food Valley

Stakeholderoverleg RES Foodvalley
Voorstel kleine windmolens

Ter bespreking 9 juli 2021

Vraag: is regionale afstemming beleid kleine windmolens nodig?

Voorstel:

- Géén uniform regionaal beleid maken, gelet op gewenste beleidsvrijheid en verschillende bestaande lokale en provinciale kaders
- Toewerken naar gezamenlijke uitgangspunten en aandachtspunten bij opstellen / uitwerken lokaal beleid (Q3/Q4 2021)
- Delen/uitwisselen goede voorbeelden lokaal beleid ter inspiratie

Bijlage: Factsheet kleine windmolens

FACTSHEET: KLEINE WINDMOLENS

Inhoudsopgave

1. Huidige staat	pagina 2
2. Voor- en nadelen	pagina 4
3. Beleid	pagina 6
3.1. Provinciaal	
3.2. Lokaal	
3.3. Buurgemeenten	

2

1. Huidige staat

1.1 Definitie kleine windmolens

Er bestaan veel verschillende definities voor kleine windmolens. Hieronder een categorisering gebaseerd op informatie van de NPRES en Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA):

- Mini windturbines**
Onder een **mini-turbine** wordt een turbine met een rotordiameter kleiner dan 2 meter bedoeld¹. Dergelijke turbines kunnen bijvoorbeeld op daken worden geplaatst². De mini windturbine heeft een maximale tiphoogte van 5 meter en een vermogen tussen de 0,5 en 5 kW³.
- Kleine windturbine**
Onder een **kleine turbine** wordt door de NWEA een turbine met een rotordiameter tussen de 2 en 14 meter bedoeld. Vaak hebben dergelijke molens een vermogen tussen de 5 en 30 kW⁴.
- Buurtmolens**
Het NPRES definieert molens tot 100 kW als buurtmolens⁵. Uit het verzamelde beleid in paragraaf 3 is te zien dat er bij 'kleine windmolens' vaak gesproken wordt over een turbine van 15-30 meter hoog. De rotordiameter in die categorie is vaak 5 tot 30 meter⁶. Dergelijke molens liggen aan de grote kant van de categorie 'kleine turbine' en kunnen tot ongeveer 200 kW aan vermogen hebben⁷.
- (middel)grote turbines**

¹ NWEA, *Handreiking mini-wind en kleine windmolens*

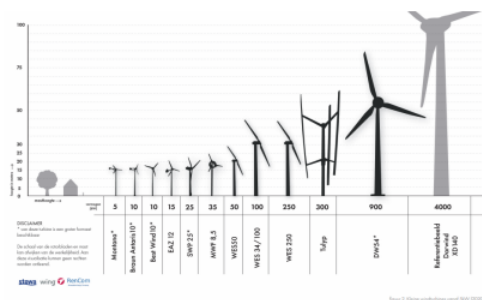
² NPRES, *Factsheet Elektriciteit*

³ RVO, *kleine windturbines*

⁴ NWEA, *Handreiking mini-wind en kleine windmolens*

Boven de 300 kW kun je spreken van een middelgrote of grote windturbine. *(Middel)grote turbines worden buiten beschouwing gelaten in deze factsheet.*

Voor de verheldering is hieronder een figuur afgebeeld uit een rapport van Stowa over kleine windmolens, met op de horizontale as het vermogen in kW en op de verticale as de hoogte in meters⁸:

⁵ NPRES, *Factsheet Elektriciteit*

⁶ Stowa, *Kansen voor kleine windturbines*

⁷ NWEA, *Handreiking mini-wind en kleine windmolens*

⁸ Stowa, *Kansen voor kleine windturbines*

3

1.2. Situatieschets nationaal

Op dit moment is er geen nationaal beleid voor kleine windturbines. Ook zijn er voor particulieren nauwelijks subsidies om ze aan te schaffen. In het kader van lokale klimaatspraken verstrekken enkele provincies en gemeenten subsidies voor kleine windmolens. De energie-investeringsaftrekregeling voor ondernemers kan ook ingezet worden voor een kleine windturbine. Voor het plaatsen van een kleine windmolen zijn zowel een bouw- als milieuv vergunning nodig⁹

⁹ Milieu Centraal, [Kleine windmolens](#).

4

2. Voor- en nadelen

2.1 Overlast

- De impact van kleine windturbines op de omgeving, in de zin van ruimtebeslag, geluidsproductie en slagschaduw, zijn aanzienlijk kleiner dan die van grote windturbines. Er is niet duidelijk hoe de impact van meerdere kleine turbines zich vergelijkt met een grote molen.¹⁰
- Sommige kleine turbines met een horizontale as kunnen een hoge zoem produceren¹¹. Uit metingen blijkt dat de geluidsproductie van kleine windturbines op 100 m afstand tussen de 33 en 46 dB ligt.¹² Wettelijke regelgeving schrijft voor dat het gewogen gemiddelde windturbinegeluid niet hoger mag zijn dan 47 dB(A) overdag en 41 dB(A) 's nachts gemeten op de gevel van de woning. Kleine windmolens zijn niet per definitie 'stiller' dan grote windmolens.
- Door een kleinere rotordiameter, is er een kleinere slagschaduw. Dit betekent volgens RVO richtlijnen dat het dichter op woningen en andere 'gevoelige' bestemmingen kan staan¹³. De kans op een hinderlijke slagschaduw bij kleine windturbines is vrijwel niet aanwezig.¹⁴

2.2 Acceptatie

- O.a. door bovenstaande factoren zou er meer acceptatie vanuit inwoners voor kleine windmolens zijn.

2.3 Natuur

- Uit een risico-inventarisatie van 200 reeds geplaatste kleine windturbines blijkt dat diverse vogelsoorten en vleermuissoorten risico lopen. Bij de vogels zijn dit vooral uilen, meeuwen, ganzen, roofvogels en enkele zangvogels.¹⁵

¹⁰ Stowa, [Kansen voor kleine windturbines](#)

¹¹ Stimular, [Kleine windmolens](#)

¹² Stowa, [Kansen voor kleine windturbines](#)

¹³ RVO, [Slagschaduw - windenergie op land](#)

¹⁴ Stowa, [Kansen voor kleine windturbines](#)

2.4 Energieopbrengst

- De opbrengst van windenergie is sterk afhankelijk van de rotordiameter en de hoogte. Op grotere hoogte waait het sneller dan op lagere hoogte, waardoor de wind op grotere hoogte dus meer energie bevat.

Voor de energieopbrengst hanteert NWEA de (versimpelde) vuistregel: **2x grotere wieken = 4x meer opbrengst**.¹⁶

"Omdat de wieken van een windmolen twee keer zo groot worden, vangen zij niet twee keer maar vier keer zo veel wind omdat ze een groter oppervlak 'pakken'. Daarnaast zijn deze turbines hoger waardoor ze vrij veel extra opbrengst hebben. **2x zoveel wind is 8x zoveel energie**".¹⁷ Als de ashoogte, locatie en windsnelheid hetzelfde blijven, heb je dus 4 molens met wieken van 7 meter nodig om evenveel energie te produceren als 1 molen met wieken van 14 meter.

- Er zijn veel kleine molens nodig zijn om een substantiële bijdrage te leveren aan de regionale ambitie, het gaat dus vooral om particulier gebruik.

2.5 Financieel

- Kleine windmolens kennen een lange terugverdientijd: deze wordt geschat op 20 jaar of meer bij een terugleververgoeding van € 0,22 per kWh. In de stedelijke omgeving is de rendabiliteit naar verwachting nog lager¹⁸.
- Kleine windmolens zijn vaak slechts voor facilitair gebruik: enkel voor het elektriciteitsgebruik van de initiatiefnemer zelf. Er wordt dan vrijwel

¹⁶ Sweco: Evaluatie beleid kleine windturbines provincie groningen, 2019. IN opdracht van Provincie Groningen, 2019

¹⁷ NWEA, [Regionale energiestrategieën bekijken zich op te kleine windturbines](#).

¹⁸ NWEA, [Waarom zijn windmolens tegenwoordig groter dan vroeger?](#)

¹⁹ Stimular, [Kleine windmolens](#)

5

geen energie teruggeleverd aan het elektriciteitsnet. In die situatie zijn zonnepanelen ecologisch en financieel voordeliger dan een kleine windmolen.

- Kleine windmolens vergen een kleinere investering in absolute zin. De aanschafprijzen van de verschillende modellen variëren van € 2.000 voor een kleine turbine van 400 Watt, tot enkele tienduizenden euro's voor modellen boven de 5 kW. De onderhoudskosten zijn laag.¹⁹
- Kleine windmolens komen niet in aanmerking voor SDE subsidie. Alleen grote molens boven de 0,5 MW komen in aanmerking voor SDE++ subsidie. Molens met een rotoroppervlak vanaf 50 m² komen in aanmerking voor ISDE subsidie²⁰.

2.6 Overig

- Omdat kleine molens nog niet in grote mate worden toegepast is er minder ervaring mee.
- Grote zon- en windparken hebben schaalvoordelen.

¹⁹ Stimular, [Kleine windmolens](#)

²⁰ Stimular, [Kleine windmolens](#)

3. Beleid

3.1 Provinciaal

Provincie Gelderland	Beleidslijn Windenergie (paragraaf 4.9)	In gebieden waar geen windturbines gerealiseerd kunnen worden vanwege wettelijke beperkingen of provinciaal beleid (zie Windenergie uitgesloten) kunnen ook geen kleine windturbines (<25 meter) gerealiseerd worden. Indien het opgewekte elektrisch vermogen minder dan 5 MW bedraagt, behoren kleine windturbines volgens de Elektriciteitswet 1998 tot de verantwoordelijkheid van de gemeente. Naast dat hoogte een van de criteria is waarop ruimtelijk afwegingen worden gemaakt, is hoogte in de beleidslijn genoemd als een van de criteria die de provincie graag ziet terugkomen in afwegingen die worden gemaakt door participanten, in het participatieproces. Daarnaast beschrijft de beleidslijn dat hoogte een criterium is in indicatieve zones bij objecten in aandachtsgebied, zie pagina 7. Kortom, in de beleidslijn is geen hoogtebegrenzing opgenomen.
Provincie Utrecht	Interim omgevingsverordening (artikel 5.1)	Instructieregel windturbines landelijk gebied • Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Windturbines kleiner dan 20 meter kan bestemmingen en regels bevatten die de realisatie van windturbines tot een ashoogte van 20 meter toestaan onder de voorwaarde dat de windturbines worden geplaatst op of in aansluiting op bestaande bouwpercelen. • In afwijking van het eerste lid is een windturbine tot een ashoogte van 25 meter toegestaan indien dat noodzakelijk is om volledig of bijna volledig in eigen energiebehoefte van de bestaande bouwwerken te voorzien. • De motivering op een bestemmingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat de energieopbrengst van die windturbine opweegt tegen de impact die de turbine heeft op de omgeving.

3.2 Lokaal

Gemeente Barneveld	Bestemmingsplan buitengebied Barneveld 2021	1. Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van artikel 3.2.7 voor wat betreft de maximum bouwhoogte van overige bouwwerken binnen het bouwvlak en toestaan dat binnen het bouwvlak een windturbine wordt gebouwd met een hogere bouwhoogte, mits: a. de bouwhoogte niet meer dan 20 m bedraagt; b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de belangen van landschap en beeldkwaliteit; c. de belangen van gebruikers en/of eigenaren van nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad; geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de milieusituatie.
Gemeente Ede	Wind- en zonnewijzer (blz. 15)	Inpassing kleine windturbines Voor kleine turbines met een ashoogte tot 15 meter geldt dat de bouwbaarheid van deze turbines al is vastgelegd in het geldende bestemmingsplan agrarisch buitengebied (2012). Update: De hoogte van 15 meter wordt op korte termijn voor het buitengebied verhoogd naar 30 meter, zodat kleine windmolens zonder zware bestemmingsplanprocedure mogelijk worden in het buitengebied. Een bestemmingsplan aanpassing voor het buitengebied is daarvoor al in procedure.
Gemeente Nijkerk	-	Nog geen beleid
Gemeente Renswoude		Renswoude heeft momenteel nog geen beleid. Er loopt een pilot project met een kleine windmolen. Deze wordt ergens vlak na de zomer geëvalueerd. Dan gaan we kijken naar het opstellen van een beleid.
Gemeente Rhenen	-	Nog geen beleid, wel wens windvisie.
Gemeente Scherpenzeel	Bestemmingsplan buitengebied Scherpenzeel	In het bestemmingsplan buitengebied Scherpenzeel is de volgende wijzigingsbevoegdheid opgenomen bij (agrarische) bedrijven: Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming te wijzigen om de realisatie van een solitaire windturbine bij een agrarisch bedrijf toe te staan onder volgende voorwaarden: - de windturbine mag niet hoger zijn dan 20 m; - een windturbine mag alleen geplaatst worden op plekken waar dit op basis van de landschappelijke kwaliteiten mogelijk is. Bij de hoogte gaat het om de ashoogte. De landschappelijke kwaliteiten zijn niet nader geformuleerd.

8

Gemeente Veenendaal	Omgevingsvisie Veenendaal 2030	Wij hebben in onze Omgevingsvisie Veenendaal 2030 (vastgesteld in december 2020) het volgende opgenomen: Kleinere windmolens tot 20 meter staan wij toe op bedrijventerreinen en in het buitengebied. In beide gevallen direct aansluitend aan de eigen bebouwing. Voor grotere windmolens (meer dan 3 MW) en hoger dan 20 meter is in Veenendaal, vanwege de stedelijke bebouwing en het van landelijk gebied, geen plaats. Windmolens krijgen een tijdelijke vergunning voor maximaal 25 jaar en een opruimplicht (nieuw).
Gemeente Wageningen	-	Nog geen beleid

3.3 Buurgemeenten

Onze buurgemeenten Putten en Ermelo hebben beleid voor kleine windmolens uitgewerkt. Ter inspiratie hebben we deze voorbeelden ook in beeld gebracht:

Gemeente Putten	Bestemmingsplan, artikel 4.4.14	4.4.14 Bouwen micro-windturbine Het bevoegd gezag kan met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 4.2 ten behoeve van het bouwen van een micro-windturbine, met inachtneming van de volgende voorwaarden: 1. de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 25 m; 2. de micro-windturbine is uitsluitend toegestaan binnen het bouwvlak; 3. voorzien dient te worden in een goede landschappelijke inpassing; 4. de gronden niet zijn gelegen ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - arkenheer, veluwerandmeren en veluwe'. 5. er mag geen onevenredige aantasting plaatsvinden van: 1. de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden; 2. het straat- en/of bebouwingsbeeld; 3. het landschap; 4. de verkeersveiligheid; 5. de woonsituatie.
Gemeente Ermelo	Beleidslijn kleine windturbines	Deze beleidslijn maakt het mogelijk om voor kleine windturbines een omgevingsvergunning te verlenen in afwijking van het bestemmingsplan. Voor kleinschalige windprojecten in lijn met dit beleid wordt een verklaring van geen bedenkingen afgegeven, waardoor voor de levensduur van de windmolen kan worden afgeweken van het geldend bestemmingsplan. Ook voor een (mini) windturbine op dak is een omgevingsvergunning nodig. Beknopte samenvatting:

9

		• De beleidslijn beperkt zich tot kleine windturbines als facilitaire voorziening: maximaal 25% meer opwek dan jaarlijks elektriciteitsgebruik van de initiatiefnemer (max. 3 windturbines per erf). • De maximale toelaatbare hoogte van windturbines is 25 meter, met een maximale ashoogte van 15 meter bij horizontale as turbines. Een kleine windturbine is toegestaan op gebouwen en bouwwerken, bouwhoogte max. 5 meter boven het hoogste punt van gebouw/bouwwerk; • Afstanden: De onderlinge afstand tussen de masten van twee windturbines bedraagt minimaal driemaal de rotordiameter; een minimale afstand tussen de windturbine en de gevel van de woning(en) van derden bedraagt 100 meter; kleinschalige windturbine tot de kant van een openbare weg bedraagt min. 30 meter. • De verantwoordelijkheid om te zorgen voor een haalbaar en uitvoerbaar plan ligt bij de initiatiefnemer. De beleidslijn kleine windmolens geeft duidelijkheid over: - Waar plaatsing van kleine windturbines is toegestaan - Welke eisen gesteld worden aan de turbine(s) en de locatie(s) - Wat een initiatiefnemer moet onderzoeken voordat hij zijn aanvraag kan doen <i>Zie bijlage voor de volledige beleidslijn kleine windmolens.</i>
--	--	--

Vijf parels: Polder Arkemheen; Landgoed Appel; Hoevelakense Bos; Landschap en lint
Slichtenhorsterweg; Binnenstad Nijkerk

